

Securitate socială pentru lucrătorii migranți

Instituții cu competente in domeniu

- Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse:
www.mmssf.ro
 - Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale: www.cnpas.org
 - Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
www.anofm.ro
 - Agențiile județene pentru Ocuparea Forței de Muncă
 - Direcțiile teritoriale de muncă și protecție socială
- Ministerul Sănătății: www.ms.ro

 - Casa Națională de Asigurări de Sănătate: www.cnas.ro
 - Casele de asigurari de sanatate

Pentru informatii detaliate puteti accesa site-urile institutiilor.

LEGISLATIE

INSTRUCȚIUNI

pentru aplicarea în sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, de la data aderării României la Uniunea Europeană, a Regulamentului Consiliului nr. 1408/71/CEE privind aplicarea regimurilor de securitate socială lucrătorilor salariați, lucrătorilor independenți și membrilor familiilor lor care se deplasează în interiorul Comunității, adoptat la 14 iunie 1971 și a Regulamentului Consiliului nr. 574/72/CEE care stabilește modalitățile de aplicare a Regulamentului Consiliului nr. 1408/71/CEE privind aplicarea regimurilor de securitate socială lucrătorilor salariați, lucrătorilor independenți și membrilor familiilor lor care se deplasează în interiorul Comunității, adoptat la 21 martie 1972

TITLUL III - „PENSII”

CAPITOLUL I - DISPOZIȚII GENERALE APLICABILE Pensiilor

Secțiunea 1 – Constituirea dosarului de pensie în cazul lucrătorilor migranți

Art. 20

Acordarea coordonată a prestațiilor

- (1). Pentru stabilirea drepturilor de pensie de bătrânețe (pentru limită de vârstă, anticipată, anticipată parțială), de invaliditate și de urmaș, persoana îndreptățită se adresează unei singure instituții, cererea astfel depusă fiind valabilă pentru toate instituțiile la legislația cărora persoana respectivă a fost supusă.
- (2). În ceea ce privește pensiile, drepturile sunt stabilite simultan, de îndată ce o cerere unică de stabilire a fost depusă de persoana interesată, în baza tuturor legislațiilor aplicabile lucrătorului pe perioada realizării perioadelor de asigurare sau echivalente acestora, în diferitele state membre.

Art. 21

Excepții de la principiul acordării coordonate a prestațiilor

- (1). Excepții de la principiul acordării coordonate a prestațiilor sunt prevăzute la articolele 44, respectiv 49 ale Regulamentului 1408/71.
- (2). Conform articolului 44 al Regulamentului 1408/71, persoana interesată poate solicita, în mod expres, amânarea acordării prestațiilor de bătrânețe (pentru limită de vârstă, anticipată, anticipată parțială), la care ar fi avut dreptul în baza legislației unuia sau mai multor state membre; această solicitare este înscrisă pe formularul specific de cerere E 202.
- (3). Conform articolului 49 al Regulamentului 1408/71, principiul acordării coordonate a prestațiilor nu este aplicabil în situația în care persoana îndreptățită nu îndeplinește simultan condițiile legale pentru acordarea unei prestații, de către toate legislațiile statelor membre la care a fost supusă, dar îndeplinește cel puțin condițiile prevăzute de legislația uneia dintre acestea.

Art. 22

Introducerea cererilor pentru prestații

(1) Cererile pentru stabilirea dreptului la prestații se depun la:

- a). instituția de la locul de reședință al persoanei interesate, dacă lucrătorul/asiguratul sau după caz, asiguratul decedat, a fost supus legislației acestei instituții;
- b). instituția statului membru la a cărei legislație a fost supus/ă ultima dată, dacă persoana îndreptățită sau asiguratul decedat, după caz, nu a fost supus legislației instituției de la locul de reședință;
- c). în cazul menționat la litera b, cererea se depune direct de către persoana interesată sau prin intermediul instituției de la locul de reședință, care nu poate refuza primirea cererii pentru acordarea prestațiilor.

(2). Dacă solicitantul nu are reședința pe teritoriul unui stat membru, acesta adresează cererea sa de acordare de prestații instituției statului la legislația căruia a fost supus ultima dată lucrătorul/asiguratul sau asiguratul decedat, după caz.

(3) În toate cazurile, dacă solicitantul se adresează altei instituții decât celei competente, aceasta are obligația de a primi cererea și de a o transmite instituției competente, indicând data la care a fost introdusă cererea.

(4). În România, cererea se adresează casei teritoriale de pensii din raza de reședință, în cazul prevăzut la alineatul 1 litera a) sau după caz, casei teritoriale de pensii în raza căreia persoana interesată sau asiguratul decedat a fost asigurat/ă ultima dată în România, în celelalte cazuri.

(5). Data de introducere a cererii la o altă instituție decât cea competentă va fi considerată ca dată de introducere a cererii la instituția competentă.

(6). Când nu a fost stabilită o dată de introducere a cererii, se va lua în considerare data de înregistrare la prima instituție sesizată din România din cadrul structurilor teritoriale ale CNPAS.

Art. 23

Regimul de depunere a cererii

(1). Pentru depunerea cererii sale în România, persoana interesată trebuie să îndeplinească formalitățile cerute de legislația română în vigoare și să indice, prin completarea formularului E 207, instituțiile din statele membre la a căror legislație lucrătorul/asiguratul sau după caz, asiguratul decedat, a fost supus sau unde i-au fost stabilite drepturi, respectiv datele de identificare ale foștilor angajatori, în cazul lucrătorilor salariați, prezentând acte doveditoare în acest sens.

(2). Exactitatea informațiilor furnizate de solicitant trebuie să fie determinată prin documentele oficiale care se anexează formularului de cerere E 202/203/204 sau trebuie confirmate de organele competente ale statului membru de reședință sau ale statului a căruia instituție instrumentează cererea.

(3). Dacă instituțiile corespondente din străinătate nu solicită altfel, casele teritoriale de pensii transmit cu formularele de cerere, copii ale documentelor prezentate în original de solicitanți, certificate prin semnătura și ștampila persoanelor autorizate.

(4). Casele teritoriale de pensii au responsabilitatea certificării datelor personale ale solicitanților, înscrise pe formularele de cerere, prin verificarea actelor de identitate, de stare civilă, etc.

Art. 24

Instituția care instrumentează dosarul

(1). Instituția competentă să primească cererea pentru acordarea de prestații are responsabilitatea comunicării între instituții în procesarea completă a dosarului. În acest scop, asigură schimburile de documente și informații între diferitele instituții implicate și notifică către solicitant ansamblul deciziilor luate, prin formularul E 211 denumit „Sumarul deciziilor”.

(2). Instituția de instrumentare este obligată să informeze imediat toate instituțiile în cauză, prin intermediul formularului E202/203/204, în privința cererilor de prestații, astfel încât acestea să poată fi examinate simultan și fără întârziere de toate aceste instituții.

Art. 25

Constituirea dosarului de pensie

(1). Pentru stabilirea drepturilor de pensie, instituția care instrumentează dosarul întocmește, pe baza cererii persoanei interesate, formularele necesare stabilirii dreptului la prestații în toate statele în care persoana interesată sau, după caz, asiguratul decedat a realizat perioade de asigurare.

(2). Pentru stabilirea drepturilor de pensie, instituția de instrumentare întocmește, după caz, următoarele formulare:

- a) Formularul E 202, intitulat „Instrumentarea unei cereri de pensie de bătrânețe”, E 203, intitulat „Instrumentarea unei cereri de pensie de urmaș”, respectiv 204, intitulat „Instrumentarea unei cereri de pensie de invaliditate”;
- b) Formularul E 205, intitulat „Atestat privind cariera de asigurat din România”;
- c) Formularul E 207, intitulat „Certificat privind cariera asiguratului”;
- d) Formularul E 211, intitulat „Sumarul deciziilor”;
- e) Formularul E 213, intitulat „Raport medical detaliat”;
- f) Formularul E 001, intitulat „Formular de comunicare”.

(3). Pentru stabilirea drepturilor de pensie, instituțiile în cauză întocmesc următoarele formulare:

- a) Formularul E 205;
- b) Formularul E 210, intitulat „Notificarea deciziei cu privire la o cerere de pensie”;

c) Formularul E 001, dacă este necesar.

(4). Având în vedere rolul instituției de instrumentare de a asigura instrumentarea completă a dosarului, această instituție are obligația de a retransmite formularele E 205 întocmite pentru atestarea perioadelor de asigurare și celorlalte instituții în cauză.

(5). Întrucât informațiile indicate în formularele comunitare servesc fiecăreia din instituții pentru a stabili drepturile la prestații, este deosebit de important ca toate rubricile să fie completate într-un mod cât mai lizibil, și de preferință dactilografiate.

(6). Transmiterea acestor formulare ține loc de transmitere a documentelor justificative, cu privire la datele pe care acestea le conțin.

Secțiunea 2 - Formularele comunitare utilizate pentru stabilirea pensiilor

Art. 26

Formularul E 202/E203/E204 - „Instrumentarea unei cereri de pensie de bătrânețe/urmaș/invaliditate”

(1). Formularul E 202/E203/E204, intitulat „Instrumentarea unei cereri de pensie de bătrânețe/urmaș/invaliditate” este emis de către instituția statului membru căruia i-a fost adresată o cerere pentru acordarea drepturilor de pensie, care transmite câte un exemplar al formularului fiecăreia dintre instituțiile în cauză.

(2). Formularul E 202/E203/E204 echivalează cu o cerere de pensie de bătrânețe/urmaș/invaliditate pentru fiecare dintre instituțiile în cauză și înlocuiește cererea care ar fi trebuit făcută ținând cont de legislația internă a fiecăreia dintre state.

(3). La primirea acestui formular, este declanșată examinarea dreptului solicitat de către fiecare instituție în cauză, pentru a analiza dacă sunt îndeplinite condițiile de acordare a unui drept de pensie, în conformitate cu legislația pe care o aplică fiecare instituție.

(4). Instituția care instrumentează cererea precizează data la care cererea a fost introdusă de solicitant și care trebuie reținută de către toate instituțiile în cauză.

Art. 27

Formularul E 205 - „Atestat privind cariera de asigurat din România”

(1). Formularul E 205, intitulat « Atestat privind perioada totală de asigurare » este emis atât de către instituția de instrumentare, cât și de către instituțiile în cauză.

(2). Având în vedere necesitatea accelerării acordării prestațiilor, instituția de instrumentare poate transmite formularul E 205 și ulterior transmiterii formularului E 202/203/204.

(3). Prin intermediul acestui formular fiecare instituție implicată confirmă perioadele de asigurare, precum și perioadele echivalente acestora realizate de persoana interesată/asiguratul decedat conform legislației pe care o aplică.

(4). Având în vedere dispozițiile specifice fiecărei legislații privind cuantificarea perioadelor de asigurare și a celor echivalente acestora, a fost stabilit câte un formular de atestare a propriilor perioade de asigurare pentru fiecare dintre statele membre.

(5). Perioadele de asigurare sau perioadele echivalente acestora vor fi luate în considerare așa cum au fost confirmate.

(6). Ele vor fi transformate, atunci când sunt exprimate într-o unitate diferită de cea utilizată în legislația națională, conform prevederilor articolului 15 din Regulamentul 574/72.

(7). Instituțiile statelor membre care nu pot stabili drepturi de pensie au obligația de a emite acest formular indicând perioadele de asigurare, precum și perioadele echivalente realizate conform legislației lor, urmând a fi reținute în momentul stabilirii dreptului la prestații, de către celelalte instituții, dacă pensia astfel obținută este mai mare.

Art. 28

Formularul E 207 - „Certificat privind cariera de asigurat”

(1). În România, formularul E 207 este completat de persoana interesată, la solicitarea instituției de instrumentare, pentru facilitarea îndeplinirii formalităților de către instituțiile în cauză.

(2). Informațiile completate în cadrul formularului E 207 se referă la angajatorii sau activitatea independentă desfășurate pe teritoriul instituțiilor în cauză.

(3). Formularul E 207 poate fi însoțit de documente care atestă perioadele de asigurare sau cele echivalente realizate pe teritoriul celorlalte state membre.

Art. 29

Formularul E 210 - „Notificarea deciziei cu privire la o cerere de pensie”

(1). Formularul E 210 este eliberat de către fiecare dintre instituțiile în cauză, fiind însoțit de o copie a deciziei oficiale proprii.

(2). Dacă dreptul la prestații poate fi stabilit ținând cont numai de perioadele proprii de asigurare, formularul E 210 poate fi transmis instituției de instrumentare doar cu informații privind dreptul la pensia națională, înaintea efectuării calculului pensiei comunitare, urmând ca rezultatul acestui din urmă calcul să fie transmis ulterior.

Art. 30

Formularul E 211 - „Sumarul deciziilor”

(1). Acest document este eliberat de către instituția care instrumentează cererea, după ce a intrat în posesia tuturor deciziilor transmise de către fiecare dintre instituțiile în cauză.

(2). Instituția de instrumentare adresează solicitantului un exemplar al formularului E 211, anexând un exemplar din fiecare decizie oficială și trimite o copie a acestui formular către instituțiile în cauză, anexând și o copie a propriei sale decizii.

(3). Primirea formularului E 211 și a diferitelor decizii ale celorlalte instituții poate antrena revizuirea dosarului de către oricare dintre instituțiile în cauză.

(4). Termenele de contestație a deciziilor nu încep să curgă decât din momentul primirii de către solicitant a formularului E 211.

Art. 31

Formularul E 213 - "Raport medical detaliat"

(1). Formularul E 213 este utilizat pentru stabilirea gradului de invaliditate de către toate instituțiile la legislația cărora solicitantul de pensie de invaliditate a fost supus.

(2). Formularul E 213 este, de asemenea, utilizat, atunci când instituția unui stat dorește expertizarea medicală a unei persoane care domiciliază pe teritoriul altui stat.

Art. 32. Formularul E 001 – „Formular de comunicare”

(1). Formularul E 001 este utilizat în completarea altor formulare sau pentru orice schimb de informații care nu este prevăzut în alte formulare, nesubstituindu-se în nici un caz acestora.

(2). Utilizarea formularului E 001 rămâne la inițiativa instituției care dorește să formuleze o cerere de informații și/sau de formulare către instituția unui alt stat membru.

(3). Acest formular nu este destinat unei situații particulare, ci servește doar în cazul în care niciun formular nu este adaptabil unei situații date.

Art. 33

Formularul E 215 - „Raport administrativ cu privire la situația pensionarului”

(1). Formularul E 215 este folosit pentru realizarea unui control administrativ, în general, al unui beneficiar de pensii care locuiește pe teritoriul altui stat membru.

Secțiunea 3 - Totalizarea perioadelor de asigurare

Art. 34

Totalizarea în vederea acordării prestațiilor, respectiv în vederea recunoașterii dreptului la prestație

(1). Pentru acordarea prestațiilor, fiecare dintre instituțiile implicate realizează separat totalizarea perioadelor de asigurare, ținând cont de ansamblul perioadelor de asigurare sau echivalente acestora, realizate de lucrător în baza legislațiilor tuturor statelor membre la care acesta a fost supus.

(2). Luarea în considerare a perioadelor realizate conform legislației altor state membre se face în măsura în care este necesar pentru completarea perioadelor de asigurare sau echivalente proprii, pentru a dobândi, menține, redobândi dreptul la prestații, cu condiția ca aceste perioade să nu se suprapună.

(3). La totalizarea perioadelor de asigurare sunt luate în considerare și perioadele de asigurare sau perioadele echivalente acestora realizate de persoana interesată înainte de 1 ianuarie 2007.

(4). Dacă legislația unui stat membru prevede că, pentru stabilirea dreptului, perioadele de asigurare sau echivalente acestora nu pot fi luate în considerare decât dacă au fost realizate într-o profesie care face obiectul unui regim special, într-un loc de muncă specific sau într-un termen de timp determinat, instituția care aplică această legislație ține cont de perioadele de asigurare sau echivalente acestora realizate în baza legislației altui stat membru în cadrul unui regim corespunzător, în aceeași profesie, în același loc de muncă sau în termenul de timp respectiv.

(5). Dacă o persoană nu are dreptul la o prestație în baza perioadelor de asigurare realizate conform legislației statelor membre, dreptul la prestație va fi determinat prin totalizarea acestor perioade cu perioadele realizate în baza legislației unui stat terț de care statele membre implicate sunt legate printr-un acord bi- sau multilateral de securitate socială și care prevede reguli de totalizare a perioadelor de asigurare.

Art. 35

Reguli pentru efectuarea totalizării - Suprapunerea perioadelor de asigurare

(1). Există suprapunere în situația în care persoana interesată a realizat, în același interval de timp, perioade de asigurare sau echivalente acestora potrivit legislațiilor a două sau mai multe state membre.

(2). În caz de suprapunere a unei perioade de asigurare obligatorii și a unei perioade de asigurare voluntare sau facultative, se valorifică numai perioada de asigurare realizată în baza asigurării obligatorii.

(3). Atunci când o perioadă de asigurare sau echivalentă acesteia coincide cu o perioadă asimilată realizată în baza legislației altui stat membru, numai perioada de asigurare sau echivalentă acesteia este luată în considerare.

(4). Atunci când există o suprapunere între perioade asimilate conform legislațiilor a două sau mai multor state membre, perioada asimilată este luată în considerare numai de către instituția statului membru la a cărui legislație asiguratul a fost supus cu titlu obligatoriu ultima dată, înainte de realizarea acestei perioade.

(5). Dacă persoana interesată nu a fost supusă cu titlu obligatoriu niciuneia dintre legislațiile în cauză înaintea perioadei asimilate, aceasta este luată în considerare de instituția statului membru la a cărui legislație persoana a fost supusă cu titlu obligatoriu pentru prima dată, după perioada respectivă.

(6). Atunci când anumite perioade de asigurare sau echivalente acestora, realizate în baza legislației unui stat membru, nu pot fi determinate cu precizie în timp, se presupune că aceste perioade nu se suprapun cu perioadele de asigurare sau echivalente acestora realizate în baza legislației altui stat membru și se iau în considerare numai în măsura în care ele sunt utile.

Art. 36

Reguli de conversie

(1). În cazul în care perioadele de asigurare sau echivalente acestora realizate în baza legislației unui stat membru sunt exprimate în unități diferite de cele care sunt utilizate de legislația statului membru care efectuează totalizarea, transformarea necesară în scopul totalizării se va efectua conform regulilor de conversie prevăzute la art. 15 (3) din Regulamentul 574/72.

(2). Regulele de conversie variază în funcție de numărul de zile de lucru în cursul săptămânii pentru lucrătorul salariat (șase zile, cinci zile sau șapte zile), lucrătorului independent aplicându-i-se săptămâna de șase zile.

(3). Regulele de conversie vor fi aplicate asupra totalului perioadelor de asigurare sau echivalente acestuia confirmate prin formularele E 205.

Secțiunea 4 – Stabilirea drepturilor de pensie

Art. 37

Calculul pensiilor – aplicarea principiului pro-rata temporis

(1). Articolul 46 din Regulament prevede diferite moduri de calcul, în funcție de necesitatea recurgerii la totalizarea perioadelor de asigurare sau echivalente acestora.

(2). Dacă dreptul poate fi stabilit, fără a fi necesară totalizarea cu perioade de asigurare sau echivalente acestora realizate în alte state, se efectuează dublul calcul.

(3). Primul calcul constă în stabilirea pensiei naționale, luând în considerare numai perioadele de asigurare realizate conform legislației proprii.

(4). Cel de-al doilea calcul constă în stabilirea pensiei comunitare, prin aplicarea metodei totalizare – proratazare (proporționalizare) prevăzute de Regulament, adică ținând cont de ansamblul perioadelor confirmate de instituțiile tuturor statelor implicate, respectându-se următoarele etape:

I. calculul pensiei teoretice având în vedere totalul perioadelor de asigurare, prin aplicarea formulei naționale de calcul;

II. calculul pensiei proratazate (proporționalizate) aferentă perioadelor realizate în România.

(5). Quantumul acordat pentru perioadele de asigurare voluntară care nu sunt luate în considerare conform articolului 15 alineatul 1 litera b) din Regulamentul de aplicare, sunt adăugate sumei efectiv datorate, calculate conform metodei totalizare – proratazare

(proportionalizare); această majorare este calculată conform dispozițiilor legislației statului membru în baza cărora au fost realizate perioadele de asigurare voluntară.

(6). Pentru compararea cunantunurilor pensiei naționale și pensiei comunitare, majorarea pensiei aferente asigurării voluntare este adăugată la cunantunul pensiei comunitare.

(7). După compararea celor două pensii - națională și comunitară, se plătește cunantunul mai mare al prestațiilor stabilite.

(8). Fiecare instituție competentă efectuează dublul calcul și stabilește pensia la care persoana interesată are dreptul, după aplicarea regulilor de non-cumul, dacă legislația respectivă conține astfel de reguli.

(9). Dacă dreptul nu poate fi stabilit decât prin totalizarea perioadelor proprii de asigurare cu perioadele de asigurare sau echivalente acestora realizate în alte state, nu se efectuează dublul calcul.

(10). Modalitățile de calcul al pensiilor sunt precizate în „Instrucțiuni referitoare la calculul drepturilor de pensie în aplicarea Regulamentului 1408/71 și a Regulamentului 574/72”.

Art. 38

Calculul prestațiilor în cazul în care persoana în cauză nu îndeplinește simultan condițiile cerute de toate legislațiile în baza cărora au fost realizate perioade de asigurare sau echivalente acestora sau atunci când aceasta a solicitat în mod expres amânarea acordării prestațiilor de bătrânețe (de limită de vârstă, anticipate sau anticipate parțiale)

(1). Dacă solicitantul nu îndeplinește simultan condițiile, pentru acordarea prestațiilor, cerute de toate legislațiile statelor membre la care a fost supusă, dar îndeplinește condițiile uneia sau mai multora dintre acestea, sunt aplicabile următoarele dispoziții:

a) fiecare dintre instituțiile competente, care aplică o legislație ale cărei condiții pentru acordarea prestațiilor sunt îndeplinite, calculează cunantunul prestației datorate, prin aplicarea metodei totalizare – proratazare (proportionalizare);

b) în situația în care persoana interesată îndeplinește condițiile unei singure legislații sau a cel puțin două legislații fără să fie necesar să se utilizeze perioadele de asigurare sau echivalente acestora realizate în baza legislațiilor ale căror condiții nu sunt îndeplinite, aceste perioade nu se au în vedere la calculul prestației, cu excepția cazului în care luarea în considerare a perioadelor respective permite determinarea unui cunantun mai mare al prestației.

(2). Chiar dacă legislația națională a unui stat membru prevede că o pensie este calculată și acordată cu titlu definitiv, calculul și acordarea pensiei în cazul unui lucrător migrant, ca urmare a aplicării Regulamentului 1408/71 și 574/72, au întotdeauna un caracter provizoriu.

(3). Pe măsură ce condițiile cerute de una sau mai multe dintre celelalte legislații cărora li s-a supus persoana interesată sau după caz, asiguratul decedat sunt îndeplinite pensia calculată precedent cu titlu provizoriu este revizuită de fiecare dată și face obiectul unui nou calcul, conform dispozițiilor articolului 37 al prezentelor instrucțiuni generale.

(4). Prestațiile acordate în baza uneia sau mai multor legislații sunt recalculare din oficiu, prin aplicarea metodei totalizare – proratare (proporționalizare).

(5). Atunci când condițiile prevăzute de una sau mai multe legislații încetează a mai fi îndeplinite, o recalculare a prestației este, de asemenea, efectuată din oficiu.

(6). Dispozițiile prezentului articol se aplică și în situația în care persoana în cauză a solicitat amânarea acordării prestațiilor de bătrânețe la care ar fi avut dreptul în baza legislației unui stat membru.

Art. 39

Cazuri de perioade mai mici de un an

(1). Instituția este îndreptățită să nu acorde o prestație în baza perioadelor realizate potrivit legislației sale, dacă, prin valorificarea acestor perioade, mai mici de 1 an, nu este dobândit nici un drept conform legislației sale; instituția menționată nu trebuie să aplice totalizarea.

(2). Celelalte state membre implicate iau în considerare aceste perioade pentru stabilirea dreptului, în vederea calculării cuantumului teoretic, însă nu le iau în considerare în momentul calculării cuantumului efectiv (pensiei proratare).

(3). În cazul în care aplicarea alineatului 1 ar conduce la faptul că nici o instituție nu ar avea obligația de a acorda un drept, prestațiile vor fi acordate exclusiv în baza legislației ultimului dintre aceste state ale cărei condiții sunt îndeplinite, ca și cum toate perioadele de asigurare și echivalente acestora ar fi fost realizate conform legislației acestui stat.

(4). Pe formularul E205 fiecare instituție trebuie să indice dacă acordă sau nu o pensie pentru o perioadă de asigurare mai mică de un an.

Art. 40

Alte dispoziții referitoare la calculul prestațiilor

(1). În cazul în care suma prestațiilor datorate de instituțiile competente a două sau mai multe state membre, în conformitate cu dispozițiile unei convenții multilaterale de securitate socială, nu este mai mare decât suma care ar fi datorată de aceste state membre în conformitate cu prevederile Regulamentului 1408/71, persoana în cauză va beneficia de dispozițiile acestuia din urmă.

(2). În vederea realizării calculului efectiv al pensiei comunitare, dacă durata perioadelor de asigurare și echivalente acestora realizate înainte de producerea riscului în baza legislațiilor tuturor statelor membre în cauză este mai mare decât durata maximă cerută de legislația din România pentru a beneficia de o prestație completă (stagiul complet de cotizare), casa

teritorială de pensii va lua în considerare această durată maximă, în locul duratei totale a perioadelor menționate.

(3). Pentru calculul cuantumului teoretic și al celui efectiv/proratat/proporționalizat, instituția competentă a unui stat membru a cărei legislație prevede că stabilirea cuantumului prestațiilor are la bază suma veniturilor, contribuțiilor sau majorărilor determina veniturile, contribuțiile sau majorările ce urmează a fi luate în considerare pentru perioadele de asigurare realizate în celelalte state membre pe baza mediei veniturilor, contribuțiilor sau majorărilor aferente perioadelor de asigurare realizate potrivit legislației proprii.

Art. 41

Revalorizarea și recalcularea pensiilor

(1). Dacă, din cauza unei creșteri a costului vieții, a inflației, a indicelui prețurilor de consum, sau din cauza unei schimbări a nivelului salariilor sau a altor cauze de modificare, prestațiile statelor respective sunt modificate cu un procentaj fix sau cu un quantum determinat, acest procentaj sau quantum trebuie să fie aplicat direct pensiilor comunitare, fără să fie necesară o recalculare în conformitate cu dispozițiile articolului 37 al prezentelor instrucțiuni generale.

(2). În caz de modificare a modului de stabilire sau a regulilor de calcul al prestațiilor, o recalculare va fi efectuată în conformitate cu dispozițiile articolului 37 al prezentelor instrucțiuni generale.

(3). În cazul unei recalculări, a suprimării sau suspendării prestației, instituția care a luat decizia o notifică persoanei interesate și fiecăreia dintre instituțiile care i-au acordat persoanei interesate un drept; această notificare se poate efectua, eventual, prin intermediul instituției de instrumentare.

Secțiunea 5 - Dispoziții diverse

Art. 42

Plata provizorie a prestațiilor

(1). Dacă instituția de instrumentare stabilește că solicitantul are dreptul la o pensie stabilită exclusiv conform dispozițiilor legislației naționale, aceasta plătește aceste prestații, pe bază provizorie.

(2). Dacă solicitantul nu are dreptul la pensie națională din partea instituției de instrumentare, această instituție comunică acest fapt instituției în cauză despre care are informații că poate stabili o pensie națională, pentru ca această din urmă instituție să acorde aceste prestații pe bază provizorie.

(3). Dacă, în cazul prevăzut în alin. (2), dreptul la pensie națională poate fi obținut conform legislației mai multor state membre, plata prestațiilor pe bază provizorie este în responsabilitatea instituției care a informat prima instituție de instrumentare cu privire la existența acestui drept; este de datoria instituției de instrumentare să informeze celelalte instituții interesate.

(4). Instituția care trebuie să plătească prestații conform alin. (1), (2) și (3), informează solicitantul cu privire la acest fapt, atrăgându-i atenția asupra naturii provizorii a măsurilor luate și asupra imposibilității contestării dreptului acordat.

(5). Dacă nu se plătește solicitantului nicio prestație pe bază provizorie, conform alin. (1), (2) sau (3), dar din informațiile primite rezultă că ar putea fi obținut un drept la o pensie comunitară, instituția de instrumentare îi plătește acestuia un avans recuperabil, stabilit conform „Instrucțiunilor referitoare la calculul drepturilor de pensie în aplicarea Regulamentului 1408/71 și a Regulamentului 574/72”.

Art. 43

Măsuri destinate să accelereze acordarea prestațiilor

(1). Când un lucrător care este cetățean al unui stat membru se supune legislației din România, casa teritorială de pensii va transmite CNPAS, la momentul înregistrării acestui lucrător, toate informațiile privind identificarea lucrătorului, date personale, statele precedente în care a fost asigurat, data la care a început activitatea, codul personal de asigurări sociale (cod numeric personal sau cod generat), precum și orice alte informații care pot facilita și accelera acordarea pensiilor.

(2). Pentru aplicarea dispozițiilor alineatului 1, apatrizii și refugiații sunt considerați cetățenii statului membru la a cărui legislație s-au supus prima dată.

(3). La cererea lucrătorului, casa teritorială de pensii la care acesta este asigurat în acel moment, reconstituie cariera sa profesională, cu cel puțin un an înainte de data la care va atinge vârsta de pensionare.

Secțiunea 6 - Dispoziții aplicabile plății prestațiilor

Art. 44. Renunțarea la clauzele de reședință

Persoana care are dreptul la prestații de invaliditate, de bătrânețe sau de urmaș, pentru accidente de muncă sau boli profesionale și la ajutoare de deces, dobândite potrivit legislației române, va beneficia de aceste prestații chiar dacă reședința sa este stabilită pe teritoriul altui stat membru decât România.

Art. 45. Cheltuieli aferente plății prestațiilor

(1). Cheltuielile generate de transferul în străinătate al pensiilor stabilite în aplicarea Regulamentului 1408/71 și 574/72, inclusiv cele legate de schimbul valutar, se suportă de către beneficiari.

(2). Comisionul bancar prevăzut la articolul 90 alineatul 8 al Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, așa cum a fost modificat prin Ordonanța de Urgență nr. 69 din 13 septembrie 2006, este suportat din bugetul de asigurări sociale de stat.

Art. 46

Notificarea transferului de reședință al persoanei cu drept la prestații

Când un beneficiar de prestații datorate conform legislației române își transferă reședința din România pe teritoriul altui stat membru, acesta are obligația de a informa despre acest fapt casa teritorială de pensii.

Art. 47

Confirmarea existenței beneficiarului

(1). Pentru a beneficia de drepturile de pensie din partea casei teritoriale de pensii, titularul drepturilor de pensie a cărei reședință nu este stabilită în România are obligația de a prezenta anual, la data de 1 ianuarie a fiecărui an, documente oficiale care atestă faptul că acesta este în viață.

(2). În situația în care beneficiarul nu prezintă sau nu transmite documentele menționate la alineatul 1, casa teritorială de pensii competentă transmite beneficiarului în cauză, până la data de 1 martie a fiecărui an, o notificare cu privire la obligația de a-și confirma, de urgență, existența, atrăgându-i acestuia atenția asupra consecințelor inacțiunii sale.

(3). În situația în care beneficiarul nu a comunicat documentele solicitate, până la data de 1 aprilie a fiecărui an, drepturile de pensie ale acestuia se suspendă.

CAPITOLUL II

DISPOZIȚII SPECIFICE Pensiilor de invaliditate

Art. 48

Tipuri de legislație

(1). Potrivit dispozițiilor Regulamentului 1408/71, în cazul pensiei de invaliditate sunt aplicabile două proceduri de stabilire a drepturilor, determinate de tipul de legislație aplicabil persoanei interesate.

(2). Tipurile de legislație vizate în aplicarea Regulamentului 1408/71 și a Regulamentului 574/72 sunt:

- a). legislațiile de tip A, conform cărora cuantumul pensiei de invaliditate este independent de durata perioadei de asigurare și care sunt menționate la Anexa IV a Regulamentului 1408/71;
- b). legislațiile de tip B, conform cărora cuantumul pensiei de invaliditate este dependent de durata perioadei de asigurare.

Art. 49. Legislația română în vigoare

(1). Legislația română în vigoare este o legislație de tip B, întrucât cuantumul pensiei de invaliditate este dependent de perioada de asigurare realizată de persoana interesată anterior ivirii riscului.

(2). Prestațiile de invaliditate în caz de activitate pe teritoriul statului român și pe cel al altor state membre se calculează aplicând dispozițiile Titlului III, capitolul 3 al Regulamentului 1408/71, aplicabile prestațiilor de bătrânețe și de urmaș.

Art. 50

Stabilirea drepturilor de pensie de invaliditate de către două sau mai multe state membre

Stabilirea drepturilor de pensie în cazul lucrătorilor/asiguraților care au fost supuși, în mod succesiv sau alternativ, legislațiilor a două sau mai multe state membre, va fi efectuată conform dispozițiilor articolelor 44 – 51 din Regulamentul 1408/71, precum și ale articolelor 36 – 59 din Regulamentul 574/72.

Art. 51

Condițiile medicale de stabilire a drepturilor

(1). Medicii experți ai asigurărilor sociale din cadrul serviciului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă din România stabilesc gradul de invaliditate independent de decizia instituțiilor altor state membre și exclusiv prin aplicarea criteriilor prevăzute de legislația română în vigoare.

(2). Pentru a determina gradul de invaliditate, instituția din România va lua în considerare documentele și rapoartele medicale, precum și informațiile de ordin administrativ obținute de instituția oricărui alt stat membru.

(3). În cazul persoanelor aflate pe teritoriul altui stat membru, expertizarea medicală poate fi efectuată, la solicitarea caselor teritoriale de pensii, de către instituțiile de la locul de reședință sau de ședere al beneficiarului de prestații.

(4). Casa teritorială de pensii din România își rezervă dreptul de a dispune examinarea medicală a solicitantului de către un medic ales de aceasta, fie în statul membru în care se găsește persoana în cauză, fie în România, dacă solicitantul este de acord și sănătatea îi permite să călătorească, cu suportarea, de către instituțiile abilitate din România, a cheltuielilor pe care le implică această călătorie.

(5). În instrumentarea dosarului de pensie de invaliditate în cazul unei persoane care intră în câmpul de aplicare al Regulamentului 1408/71 și 574/72, procedura aplicabilă încadrării în grad de invaliditate și circuitului documentației medicale va fi aceea utilizată pentru persoanele care nu sunt încadrate în muncă în România la momentul solicitării pensiei de invaliditate.

(6). Dacă solicitantul are reședința în România, se parcurg următoarele etape:

1. formularul de examinare medicală pentru pensionare, întocmit de medicul curant pentru persoanele care solicită pensie de invaliditate, se trimite la casa de pensii din raza de reședință a bolnavului;
2. casa de pensii trimite dosarul medical și extrasul medical serviciului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, solicitând medicului expert al asigurărilor sociale completarea formularului E 213;
3. după stabilirea concluziilor expertizei, medicul expert al asigurărilor sociale completează formularul E 213, pe care îl transmite casei teritoriale de pensii care l-a solicitat;
4. medicul expert păstrează un exemplar în original al formularului E 213 în dosarul medical;
5. dacă instituția competentă din străinătate solicită serviciului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă din România efectuarea unor controale și examinări medicale suplimentare, acestea sunt efectuate potrivit procedurilor pe care le aplică, în mod regulat, serviciul competent din România, pe cheltuiala instituției care le-a solicitat.
6. în situația în care serviciul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă nu aplică procedurile medicale sau nu realizează, în mod regulat, investigațiile medicale solicitate, acesta va solicita lămuriri instituției care a transmis solicitarea privind efectuarea procedurilor sau a investigațiilor respective.

(7). Dacă solicitantul are reședința pe teritoriul altui stat membru, se parcurg următoarele etape:

1. formularul E 213 și eventual alte documente, certificate, rapoarte medicale și informații utile sunt transmise casei de pensii competente, respectiv de la ultimul loc de asigurare din România;
2. casa teritorială de pensii trimite toate documentele și informațiile de ordin medical, inclusiv formularul E 213, serviciului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, împreună cu extrasul administrativ completat potrivit legii;
3. medicul expert al asigurărilor sociale, după analizarea dosarului medical, se pronunță asupra invalidității;
4. dacă medicul expert decide aplicarea unor măsuri recuperatorii, acestea vor fi realizate prin intermediul instituției de la locul de reședință sau de ședere al persoanei interesate, potrivit procedurilor pe care le aplică această instituție, pe cheltuiala instituțiilor abilitate din România;
5. procedurile recuperatorii menționate la punctul 4 pot fi realizate în România, dacă beneficiarul este de acord cu acest lucru și sănătatea îi permite efectuarea călătoriei în România, cu suportarea, de către serviciile de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, a cheltuielilor pe care le implică această deplasare;
6. în situația în care medicul expert solicită controale și examinări medicale suplimentare, acestea se realizează fie în străinătate, prin intermediul instituției de la locul de reședință sau de ședere al persoanei interesate, conform procedurilor pe care le aplică această instituție și pe cheltuiala serviciului de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă care le-a solicitat, fie în România, de către serviciul de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă competent, dacă solicitantul este de acord cu acest lucru și sănătatea îi permite efectuarea călătoriei în

România, cu suportarea, de către serviciile de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, a cheltuielilor pe care le implică această deplasare.

Art. 52

Condițiile administrative de stabilire a drepturilor

Condițiile administrative de stabilire a drepturilor sunt cele prevăzute de legislația statului care stabilește și acordă dreptul la prestația de invaliditate.

Art. 53

Prestații de invaliditate stabilite ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale

1. Conform legislației române în vigoare, dreptul la pensie de invaliditate se stabilește ca urmare a unei boli obișnuite sau a unui accident care nu are legătură cu munca, precum și ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale.
2. Conform dispozițiilor Regulamentului, dacă invaliditatea a apărut ca urmare a unui accident de muncă sau a unei boli profesionale, drepturile de pensie sunt acordate de instituția statului a cărei legislație era aplicabilă în momentul ivirii riscului.

CAPITOLUL III - DISPOZIȚII SPECIFICE PENSIILOR DE URMAȘ

Art. 54

Atestatul referitor la membrii familiei care urmează să fie luați în considerare la stabilirea cuantumului pensiei de urmaș

- (1). Dacă potrivit legislației unui Stat membru cuantumul pensiei de urmaș este influențat de existența unor membri de familie, cu excepția copiilor, solicitantul este obligat să prezinte un atestat referitor la membrii familiei sale care locuiesc pe teritoriul unui Stat membru, altul decât cel în care este situată instituția responsabilă cu acordarea prestațiilor.
- (2). Acest atestat va fi eliberat de instituția de asigurare de sănătate a locului de reședință al membrilor de familie sau de o altă instituție desemnată.
- (3). Atestatul poate fi înlocuit cu documente recente de stare civilă referitoare la membrii de familie, cu excepția copiilor.
- (4). În cazul în care legislația unui Stat membru impune ca membrii de familie să locuiască împreună cu titularul prestației, această condiție se consideră a fi îndeplinită chiar în situația în care membrii de familie locuiesc într-un stat diferit, cu condiția ca aceștia să se găsească în întreținerea titularului, fapt care trebuie să fie dovedit prin transmiterea periodică a unei părți din veniturile solicitantului.

TITLUL IV - „AJUTORUL DE DECES”

Art. 55

Totalizarea perioadelor de asigurare sau a perioadelor echivalente acestora

În cazul în care legislația unui stat membru prevede necesitatea realizării unei perioade de asigurare minime anterior ivirii riscului, casa teritorială de pensii eliberează, la solicitarea persoanei interesate sau a instituției competente din străinătate, formularul E 104, intitulat „Atestat privind totalizarea perioadelor de asigurare, ocupare sau de reședință”, pentru totalizarea perioadelor de asigurare realizate în România cu perioade de asigurare sau echivalente acestora realizate în alte state membre.

Art. 56

Acordarea ajutorului de deces în cazul în care solicitantul are reședința pe teritoriul altui stat membru, iar dreptul este recunoscut în baza legislației române în vigoare

(1). Dacă solicitantul domiciliază pe teritoriul altui stat membru, iar dreptul la ajutorul de deces este recunoscut în baza legislației române în vigoare, cererea pentru acordarea prestației poate fi adresată instituției de la locul de reședință sau casei teritoriale de pensii din România.

(2). Dacă cererea este depusă la instituția de la locul de reședință al solicitantului, instituția respectivă completează și transmite casei teritoriale de pensii formularul E 124, intitulat „Cerere pentru acordarea ajutorului de deces”, împreună cu documentele justificative necesare în conformitate cu legislația română în vigoare: certificatul de deces; actul de identitate al solicitanților; actele de stare civilă ale solicitanților, din care să rezulte gradul de rudenie cu decedatul, sau, după caz, actul care atestă calitatea de moștenitor, tutore, curator; acte din care să rezulte că s-au suportat cheltuieli ocazionate de deces; certificatul de încadrare într-o categorie de persoane cu handicap sau actul medical prin care se atestă boala care l-a făcut inapt pentru muncă pe copil și data ivirii acesteia.

Art. 57

Acordarea ajutorului de deces în cazul în care solicitantul are reședința în România, iar dreptul este recunoscut în baza legislației altui stat membru

(1). Dacă solicitantul domiciliază în România, iar dreptul la ajutorul de deces este recunoscut în baza legislației altui stat membru, cererea pentru acordarea prestației poate fi adresată casei teritoriale de pensii din România sau instituției competente din statul în care dreptul la ajutorul de deces este recunoscut.

(2). Dacă cererea este depusă la casa teritorială de pensii din România, instituția respectivă completează și transmite instituției competente din statul în care dreptul la ajutorul de deces este recunoscut, formularul E 124, intitulat „Cerere pentru acordarea ajutorului de deces”, împreună cu documentele justificative necesare în conformitate cu legislația în vigoare a statului respectiv, menționate în formularul E 124.

Art. 58

Reguli aplicabile în caz de cumul

(1). Dacă decesul survine pe teritoriul unui stat membru, dreptul dobândit în baza legislației acestui stat va fi menținut, iar dreptul dobândit în baza legislației oricărui alt stat membru se stinge.

(2). Dacă s-au dobândit drepturi în baza legislației a două sau mai multe state membre, altele decât cel pe teritoriul căruia s-a produs decesul, se menține exclusiv dreptul obținut conform legislației statului membru în care asiguratul decedat a completat ultima sa perioadă de asigurare, în timp ce dreptul obținut conform legislației oricărui alt stat membru se stinge.

(3). Dacă însă asiguratul decedat a dobândit un drept în baza legislației a două state membre, exercitând simultan, de exemplu, o activitate salariată și una independentă pe teritoriul acestora, sau fiind simultan angajată acolo ca funcționar sau persoană asimilată (conform prevederilor art. 14 quater lit. b și respectiv 14 septies din Regulamentul 1408/71), ambele drepturi vor fi menținute.

Art. 59

Decesul titularului de pensie

În cazul decesului unui titular de pensie ale cărui drepturi au fost stabilite în baza legislației unuia sau mai multor state membre, reședința sa nefiind situată pe teritoriul statului unde se află instituția căreia îi revine sarcina acoperirii costurilor prestațiilor în natură, dreptul la ajutorul de deces va fi acordat conform legislației pe care o aplică această din urmă instituție.

TITLUL V – “Dispoziții finale”

Art. 60

Cooperarea între autoritățile și instituțiile competente

(1). În aplicarea Regulamentelor 1408/71 și 574/72, CNPAS și casele teritoriale de pensii trebuie să acorde instituțiilor corespondente din celelalte state membre asistență administrativă gratuită, pe bază de reciprocitate, putând comunica direct cu aceste instituții, precum și cu persoanele interesate sau cu mandatarii acestora.

(2). În acest scop, CNPAS și casele teritoriale de pensii nu pot refuza primirea unei cereri pe motiv că aceasta nu este depusă în limba română, dacă aceasta este prezentată în altă limbă oficială a Uniunii Europene.

(3). Comunicarea datelor personale în aplicarea Regulamentelor 1408/71 și 574/72 se face cu respectarea dispozițiilor legale în vigoare în România, în domeniul protecției datelor personale.

CASA DE PENSII A MUNICIPIULUI BUCURESTI

are urmatoarele competente:

- ✓ **pensiile pentru limită de vârstă;**
 - ✓ **pensiile anticipate și anticipate parțiale;**
 - ✓ **pensiile de invaliditate;**
 - ✓ **pensiile de urmaș;**
 - ✓ **indemnizațiile pentru incapacitate de muncă determinată de boli profesionale și accidente de muncă;**
 - ✓ **prestațiile în natură în caz de boală profesională și accident de muncă;**
 - ✓ **ajutorul de deces.**
-

DISPOZITII COMUNITARE IN DOMENIUL SECURITATII SOCIALE

1. Va privesc aceste dispozitii?

In prezent, dispozitiile comunitare in domeniul securitatii sociale nu sunt valabile pentru toate persoanele care se deplaseaza sau raman o perioada in Statele membre ale Uniunii Europene si in Spatiul Economic European. Acestea conteaza din momentul in care stiti ca sunteti acoperiti si protejati de aceste dispozitii: numai in acest caz le puteti invoca la tribunale si in fata institutiilor europene.

Presupunand ca au cetatenia unui stat membru al Uniunii Europene sau al Spatiului Economic European, numai urmatoarele persoane sunt protejate de dispozitiile comunitare:

- ❖ Lucratorii salariati si lucratorii independenti care sunt sau care au fost asigurati in cadrul legislatiei unuia dintre aceste state;

- ❖ Functionarii ;

- ❖ Studentii ;

- ❖ Titularii unei pensii, chiar daca s-au pensionat inainte ca tara lor sa adere la Uniunea Europeana sau la Spatiul Economic European;

- ❖ Membrii familiilor sau urmasii persoanelor mentionate, oricare ar fi cetatenia lor. In principal, statutul de membru al familiei este definit in legislatia Statului de domiciliu;

- ❖ Cei care provin din tarile terte.

Persoanele care nu apartin nici uneia dintre categoriile mentionate nu sunt protejate de dispozitiile comunitare. Este vorba, de asemenea, despre :

- ❖ Persoanele care nu sunt sau sunt prea putin acoperite de un regim general de securitate sociala nationala sau membrii familiei unui lucrator salariat sau lucrator independent sau a unui titular de pensii (persoane inactive) in aceeași situatie.

2 . In ce tari puteti sa faceti apel la aceste dispozitii?

Puteti sa faceti apel la dispozitiile comunitare in domeniul securitatii sociale in toate Statele membre ale Uniunii Europene sau ale Spatiul Economic European, mai precis: **Belgia, Cipru, Slovenia, Cehia, Letonia, Slovacia, Danemarca, Lituania, Finlanda, Germania, Luxemburg, Suedia, Estonia, Ungaria, Marea Britanie, Grecia, Malta, Islanda, Spania, Olanda, Lichtenstein, Franta, Austria, Norvegia, Irlanda, Polonia, Italia, Portugalia.**

Este de mentionat faptul ca dispozitiile referitoare la securitate sociala se aplica in aceeași masura si in Elvetia de la 1 iunie 2002, potrivit unui acord bilateral intre aceasta tara si Comunitate.

3 . Ce domenii sunt acoperite?

Dispozitiile comunitare in domeniul securitatii sociale se aplica oricarei legislatii nationale in urmatoarele domenii :

- ❖ Boala si maternitate ;
- ❖ Accidente de munca ;
- ❖ Boli profesionale ;
- ❖ Prestatii de invaliditate ;
- ❖ Pensie de batranete ;
- ❖ Prestatii pentru urmasi;
- ❖ Alocatii de deces ;
- ❖ Prestatii de somaj ;
- ❖ Prestatii familiale ;

Ceea ce inseamna ca puteti intotdeauna sa apelati la dispozitiile comunitare atunci cand este necesar, pentru drepturile dumneavoastra. Cu toate acestea, dispozitiile comunitare nu se aplica in urmatoarele domenii:

- ❖ Asistenta sociala si medicala: aceste prestatii sunt, in mod normal, legate de venituri si nu sunt legate de categoriile mentionate anterior;

- ❖ Servicii acordate victimelor de razboi sau persoanelor care suporta consecintele acestuia;

- ❖ Servicii care tin de regimuri de pre-pensionare deja existente; pentru aceste servicii exista alte dispozitii comunitare aplicabile.

In ceea ce priveste prestatiile care tin de sisteme de prestatii acordate in cadrul schemelor de pensii ocupationale, acest drept a fost reglementat de o directiva a Consiliului. In anumite cazuri, s-ar putea dovedi dificil de hotarat daca dispozitiile comunitare acopera o prestatie particulara. Nu ezitati sa contactati institutia potrivita pentru a va convinge.

Important

Dispozitiile comunitare privesc domeniile de securitate sociala si nu fiscalitatea, aceasta fiind reglementata de acorduri bilaterale. Trebuie sa va adresati administratiei fiscale din tara dumneavoastra pentru mai multe informatii.

4. In ce stat sunteti asigurat?

Inainte de a incepe o activitate profesionala in strainatate, trebuie sa stiti in ce tara veti fi asigurat. Cu alte cuvinte, de legislatia carui stat membru veti fi protejat? Aceasta are importanta nu numai pentru cotizatiile de securitate sociala, dar si pentru drepturile dumneavoastra la prestatii si de primirea drepturilor viitoare de pensie.

Dispozitiile comunitare in domeniul securitatii sociale prevad reguli detaliate care vor stabili, in fiecare caz, legislatia nationala care trebuie aplicata, principiile sunt simple si sunt explicate in randurile de mai jos.

A . Sunteti supus legislatiei unui singur Stat membru

Acest principiu se aplica tuturor lucratorilor salariati si lucratorilor independenti care sunt

protejati de dispozitiile comunitare, fara sa conteze care este numarul de state in care o activitate profesionala este exercitata: persoanele care muncesc in patru sau cinci state membre sunt in egala masura supuse legislatiei unui singur stat.

Exista o exceptie la acest principiu de baza: o persoana care este simultan lucrator salariat intr-un stat membru si lucrator independent intr-un altul poate N in cazuri exceptionale N sa fie asigurata in cele doua state.

B. Sunteti asigurat in tara unde va exercitati activitatea profesionala

Acest principiu se aplica lucratorilor salariati si lucratorilor independenti, chiar daca au domiciliul pe teritoriul unei alte tari sau ca societatile sau angajatorii sunt intr-un alt stat membru. Cu alte cuvinte, daca ati incetat activitatea profesionala intr-un Stat membru pentru a exercita o alta intr-un alt Stat membru, veti fi supus legislatiei «noului» stat de munca. In consecinta, nu va veti mai bucura de drepturi in « vechiul » stat si veti incepe sa le obtineti in noul stat, fara sa aiba importanta daca aveti sau nu domiciliul in noul stat, unde lucrati. Chiar in calitate de lucrator frontalier, care continua sa aiba domiciliul in vechiul stat de munca, veti fi asigurat de legislatia statului in care lucrati.

C. Exceptie: detasarea in strainatate

Se intampla ca intreprinderea care va angajeaza intr-o tara sa va trimita pentru o perioada intr-un alt stat, din motive profesionale (delegare, detasare). Daca perioada de munca nu depaseste dousprezece luni (si daca nu sunteti trimis pentru a inlocui un alt lucrator caruia i se termina perioada de detasare) legislatia aplicabila nu se va schimba.

Cu alte cuvinte, veti ramane asigurat de catre legislatia <vechii tari> chiar daca sunteti detasat intr-o noua tara. Aceasta solutie este justificata, deoarece ar fi inutil sa se schimbe legislatia aplicabila pentru perioade atat de scurte de munca in strainatate.

Inainte de plecarea in tara unde sunteti trimis, ar trebui sa va procurati formularul E 101 care sa ateste ca veti fi protejat de legislatia statului din care proveniti. Dumneavoastra sau angajatorul dumneavoastra, puteti obtine acest formular de la institutia Statului membru a carui legislatie ramane aplicabila.

Insa, daca exista circumstante neprevazute care determina ca perioada de munca din strainatate sa depaseasca dousprezece luni, puteti cere o prelungire a trimiterii cu inca dousprezece luni suplimentare: in acest caz, formularul pe care ar trebui sa vi-l procurati este E 102.

Dispozitiile privind detasarea in strainatate nu se aplica doar lucratorilor salariati, ci si lucratorilor independenti care exercita o activitate profesionala intr-o alta tara.

D. Categoriile speciale de persoane

Marinarii: daca sunteti marinar si lucrati la bordul unui vas care navigheaza sub pavilionul unui stat membru, veti fi asigurat in acest stat, chiar daca traiti in alta tara.

Lucratorii din transportul international (excluzand marinarii): daca sunteti angajati unei firme care asigura servicii de transport international pe caile ferate, aeriene sau caile

navigabile interne, veti fi asigurat de catre statul membru unde intreprinderea isi are sediul (exceptie fiind situatia cand lucrati intr-o sucursala sau agentie (filiala) a acestei firme si sunteti efectiv angajat in tara in care traiti).

Functionarii: daca sunteti functionar (sau asimilat) sunteti asigurat in tara in a carei administratie sunteti angajat .

Persoanele care desfasoara serviciul militar: veti fi supus legislatiei tarii pentru care efectuati serviciul militar. Aceasta regula este valabila si pentru persoanele care sunt chemate sa efectueze un serviciu civil.

Persoanele angajate de misiuni diplomatice sau de posturi consulare: in principiu, veti fi asigurat in statul unde sunteti angajat (adica in statul unde se gaseste misiunea diplomatica sau postul consular); cu toate acestea, daca sunteti cetatean al statului de acreditare sau de trimitere, puteti, de asemenea, sa optati pentru o asigurare in acest stat.

E. Cazuri particulare

In anumite cazuri exceptionale, regulile mentionate nu sunt suficiente pentru a decide tara in care lucratorul salariat sau independent va fi asigurat.

Persoane care muncesc in mod obisnuit in mai multe state membre

Daca, in mod obisnuit, sunteti angajat in mai multe state membre, sunteti asigurat in tara unde aveti domiciliul, daca efectuati o parte din activitate in acest stat. Aceasta este, de asemenea, valabil si pentru lucratorii independenti care muncesc in mai multe state membre. Daca nu aveti domiciliul intr-unul dintre statele unde va exercitati activitatea profesionala, atunci veti fi asigurat fie in statul unde angajatorul are resedinta, fie in statul unde compania care va angajeaza are sediul social (daca sunteti salariat). Daca sunteti lucrator independent, veti fi asigurat acolo unde va efectuati cea mai mare parte din activitatea de lucrator independent.

Persoane care sunt salariate intr-un Stat membru si nesalariate intr-un altul

In principiu, dumneavoastra sunteti asigurat intr-o tara unde exercitati o activitate platita cu un salariu. Cum am mentionat anterior, puteti totusi sa fiti asigurati in doua state, in mod exceptional, iar in acest caz trebuie sa contactati institutiile de securitate sociala a statelor membre unde lucrati.

5. Care sunt drepturile si obligatiile in statul in care sunteti asigurat

In ceea ce priveste legislatia referitoare la securitatea sociala a tarii in care sunteti asigurat, dumneavoastra aveti aceleasi drepturi si obligatii ca cetatenii acelui stat. Mai exact, aceasta inseamna ca cererea dumneavoastra pentru primirea prestatii nu poate fi respinsa doar pentru ca nu aveti domiciliul in aceasta tara.

Puteti intotdeauna sa invocati principiul egalitatii de tratament.

Asa cum a decis Curtea de Justitie a Comunitatilor Europene, acest principiu se aplica nu numai formelor de discriminare evidenta ('directa'), dar si tuturor formelor ascunse ('indirecte'), acolo unde o dispozitie a legislatiei nationale se aplica in mod identic cetatenilor statului respectiv si strainilor, insa ii penalizeaza, fara indoiala, pe cei din urma.

În numeroase cazuri, principiul egalității de tratament nu este suficient pentru a proteja lucrătorii migranți, dacă aceștia sau membrii familiilor lor au domiciliul în afara statului sub legislația căruia sunt asigurați, sau dacă lucrătorul în cauză este într-o situație de asigurare întreruptă care a fost îndeplinită sub legislațiile a două sau mai multor state.

În aplicarea dispozițiilor comunitare în domeniul securității sociale, aveți dreptul, în aceeași calitate ca cetățenii statului unde sunteți asigurați, să alegeți membrii organismelor de conducere din instituțiile de securitate socială sau să participați la desemnarea acestora, cu toate acestea, legislația națională decide dacă dumneavoastră puteți deține anumite funcții în aceste organisme. În sfârșit nu trebuie să uitați obligațiile dumneavoastră ținând cont de legislația Statului în care sunteți asigurați. Aceasta presupune în principal obligațiile de a plăti cotizațiile de securitate socială, dar și celelalte obligații impuse cetățenilor statului respectiv.

5.1. Ce ar trebui să știți în caz de boală sau de maternitate

Dispozițiile comunitare în domeniul securității sociale conțin un capitol detaliat privind prestațiile în caz de boală și de maternitate, fiind cuprinse aici reguli speciale aplicabile lucrătorilor, somerilor, titularilor unei pensii și membrilor familiilor lor care locuiesc sau rămân un timp în străinătate. Acestea oferă o protecție largă și eficientă, nu numai lucrătorilor care migrează și membrilor familiilor lor, dar și tuturor persoanelor vizate de către aceste dispoziții, mai ales milioanele de turiști care-și petrec vacanțele în străinătate. Explicațiile următoare vor să vă dea o privire de ansamblu asupra drepturilor dumneavoastră la anumite prestații, dar și sfaturi practice în demersurile pe care trebuie să le întreprindeți.

A. Condiții cerute N Totalizare

Atunci când anumite condiții trebuie îndeplinite pentru a putea beneficia de prestații, instituția competentă trebuie să țină cont de perioadele de asigurare, de rezidență sau de angajare îndeplinite sub legislația altor țări (totalizarea). Aceasta garantează semnificația că nu veți pierde protecția asigurării de boală dacă va veni să schimbați locul de muncă sau dacă va mutați în alt stat.

B. Prestațiile de boală în bani

În mod normal acestea sunt destinate să înlocuiască veniturile (remunerările, salariile) care sunt suspendate ca urmare a bolii. Serviciile oferite într-o situație anume (dependentă) pot fi considerate ca prestații de boală în bani. În general, aceste prestații sunt acordate aplicând legislația țării unde sunteți asigurați, oricare ar fi țara de domiciliu sau sedere pentru o perioadă temporară.

Această regulă se aplică tuturor categoriilor de persoane și în toate situațiile: lucrători frontalieri, lucrători sezonieri, lucrători detașați în străinătate, titularii unei pensii sau membrii familiei. Cuantumul și durata prestațiilor depind în totalitate de legislația Statului unde sunteți asigurați și, în general, va vor fi acordate direct de către instituția la care sunteți asigurați.

C. Prestații de boală în natură

Aceste servicii presupun îngrijirile medicale și stomatologice, medicamentele și spitalizarile, precum și plățile destinate rambursării costurilor acestor servicii.

Ca o regulă generală, acestea sunt acordate aplicând legislația țării dumneavoastră de domiciliu sau de reședință, ca și cum ați fi asigurați în acest stat. Acest fapt ar putea

genera o situatie mai mult sau mai putin favorabila decat daca ati fi supus legislatiei tarii unde sunteti efectiv asigurat. Motivul acestei reguli este lesne de inteles: este imposibil pentru medicii si institutiile in cauza sa cunoasca in detaliu legislatia a 28 de state diferite: in consecinta ei aplica intotdeauna legislatia din tara lor, chiar daca persoana respectiva este asigurata in alta tara. In acest ghid am vorbit adesea, si vom vorbi in continuare, de domiciliu si de resedinta pe perioada. Inainte de a continua, trebuie sa stiti care este diferenta dintre cei doi termeni.

Domiciliul este locul unde o persoana traieste in mod normal; **resedinta** este locul unde o persoana locuieste temporar. Cu toate acestea, simplul fapt ca prestatiile in natura sunt acordate aplicandu-se legislatia Statului de domiciliu sau de resedinta nu inseamna ca persoanele acoperite de dispozitiile comunitare in domeniul securitatii sociale pot primi in mod liber aceste prestatii in toate tarile in cauza, fara restrictii si limite. Este important sa se cunoasca conditiile concrete carese aplica in diverse situatii si categorii de persoane in privinta dreptului la prestatii de sanatate.

D. Domiciliul in tara in care sunteti asigurat

Daca aveti domiciliul in tara in care sunteti asigurat, se intelege de la sine ca aveti dreptul la toate prestatiile in natura prevazute de legislatia acestei tari. Aceste prestatii sunt acordate de catre institutia de asigurare medicala din tara de domiciliu, in aceleasi conditii, pentru toate persoanele asigurate in acest stat.

E. Domiciliul in afara tarii in care sunteti asigurat

Daca aveti domiciliul intr-o alta tara decat cea in care sunteti asigurat, aveti dreptul la toate prestatiile in natura, conform legislatiei statului de domiciliu. Prestatiile sunt acordate de catre institutia de asigurare medicala din locul de domiciliu, ca si cum ati fi aici asigurat. In cazul in care ati fi un lucrator frontalier, trebuie sa stiti ca aceasta categorie are, de asemenea, drepturi in tara sa de munca. Acest lucru este valabil pentru toate categoriile de persoane acoperite de dispozitiile comunitare in domeniul securitatii sociale (lucratori salariatii si lucratori independenti, functionari, persoane asigurate, someri, titulari de pensie si membrii familiilor acestor persoane), oricare ar fi tara lor de domiciliu. Institutia de asigurare medicala din locul de domiciliu este in mod normal rambursata de catre institutia de asigurare medicala la care sunteti asigurat .

F. Resedinta (sedere temporara) in afara tarii unde sunteti asigurat

Daca ramaneti o perioada intr-o alta tara decat cea unde sunteti asigurat, veti avea dreptul la toate prestatiile in natura care sunt necesare din punct de vedere medical pe perioada resedintei intr-un alt stat membru, tinandu-se seama de natura prestatilor si de durata estimata a resedintei (sederii temporare). Cu alte cuvinte, veti primi intotdeauna ingrijirile necesare, intelegandu-se si spitalizarea cea mai costisitoare (de exemplu: terapie intensiva dupa o criza cardiaca). Insa atentie, daca scopul sederii dumneavoastra in strainatate este de a va ingriji din punct de vedere medical, exista conditii speciale de aplicare.

5.2. Accidente de munca si boli profesionale

Dispozitiile comunitare referitoare la prestatiile in caz de accidente de munca sau boli profesionale sunt relativ simple si usor de inteles. Sub numeroase aspecte, acestea pot fi comparate cu dispozitiile privind prestatiile in caz de boala.

A. Prestatiile in natura

Daca sunteti victima unui accident de munca sau daca suferiti de o boala profesionala, veti avea in orice situatie drepturi la prestatii in natura, aplicandu-se legislatia din tara dumneavoastra de domiciliu. Daca aveti domiciliul in alt stat decat cel in care sunteti asigurat, institutia statului de domiciliu va va acorda prestatii in natura aplicandu-se legislatia acestui stat si acestea vor fi rambursate de catre institutia competenta, pentru toate prestatiile acordate. Pentru prestatiile de sanatate aceasta solutie este justificata, deoarece este imposibil pentru medici din tara dumneavoastra de domiciliu sa cunoasca 28 de legislatii diferite in care ati putea fi asigurat.

B. Prestatiile in bani

Prestatiile sunt intotdeauna acordate in conformitate cu legislatia Statului in care sunteti asigurat in momentul accidentului de munca sau a aparitiei bolii profesionale, oricare ar fi tara de domiciliu sau de rezidenta (sedere temporara). Intr-o maniera generala, prestatiile sunt acordate direct de catre institutia acestui stat, cu toate acestea, aceasta poate sa convina impreuna cu institutiile statului de domiciliu sau de resedinta, ca acestea din urma vor plati prestatiile in cauza (ceea ce nu modifica in nici un caz cuantumul prestatiei). Daca calculul prestatiilor in cauza se bazeaza pe venituri medii, se va tine seama doar de salariile primite de la inceputul asigurarii conform legislatiei Statului care plateste prestatiile. Regula este valabila si daca calculul se efectueaza pe baza salariilor de referinta. Daca cuantumul prestatiilor in bani depinde de numarul membrilor familiei dumneavoastra, se va tine cont in egala masura de membrii familiei care au domiciliul intr-un alt stat membru.

C. Accidente in timpul calatoriei

Daca sunteti victima unui accident in timpul unei calatorii in afara teritoriului Statului unde sunteti asigurat, va veti pastra protectia impotriva riscului de accidente.

5.3. Invaliditatea

Sistemele de asigurare in caz de invaliditate ale celor 28 de state care apartin Uniunii Europene si Spatiului Economic European variaza in mod considerabil. Totusi pot fi differentiate doua mari tipuri:

❖ In numeroase tari, pensia de invaliditate este calculata in acelasi fel ca si pensia de batranete, adica cuantumul pensiei depinde de perioada dumneavoastra de asigurare: cu cat perioada de asigurare realizata inainte de a deveni invalid va fi mai lunga, cu atat pensia dumneavoastra va fi mai mare. Sub aceste regimuri, de obicei nu mai este necesar sa fiti asigurati efectiv in momentul cand survine invaliditatea.

❖ In alte tari, cuantumul pensiei de invaliditate nu depinde de perioada de asigurare. Aceasta inseamna ca veti beneficia de acelasi cuantum, indiferent daca ati fi fost asigurat cinci, zece sau douazeci de ani inainte de a deveni invalid. Sub aceste regimuri dreptul la pensie depinde de asigurarea efectiva din momentul cand a survenit invaliditatea : daca ati incetat sa mai lucrati cu putin timp inainte, nu veti avea dreptul la o pensie de invaliditate! Aceasta diferenta intre regimurile nationale de asigurare in caz de invaliditate impiedica o coordonare in acest aspect si nu este mereu usor de inteles dar, ca si pentru alte categorii de prestatii, obiectivul dispozitiilor comunitare este simplu: daca un lucrator migrant devine invalid nu trebuie sa fie lezat in raport cu o persoana care a

muncit si trait mereu intr-o singura tara. Explicatiile urmatoare cuprind problemele cele mai frecvente pe care un lucrator migrant poate sa le intampine atunci cand devine invalid.

A. Reguli generale

Totalizarea: institutia statului caruia ii cereti o pensie tine cont de perioadele de asigurare sau de domiciliu pe care le-ati realizat sub legislatia oricarui stat membru, daca este necesar, pentru a avea dreptul la prestatii.

Domiciliul sau resedinta in strainatate: daca aveti dreptul la o pensie pentru invalodate, ea va va fi acordata acolo unde aveti domiciliul sau resedinta, pe teritoriul Uniunii Europene sau in Spatiul Economic European.

Examene medicale: daca aveti dreptul la o pensie pentru invalodate intr-un stat, dar dumneavoastra aveti domiciliul sau resedinta o perioada intr-un alt stat, institutia locului de domiciliu sau resedinta va face toate verificarile administrative si expertizele medicale necesare. Pentru aceste examene e posibil sa fiti obligati sa va intoarceti in statul care acorda pensia, atat timp cat starea dumneavoastra de sanatate va permite aceasta.

B. Persoane care au fost asigurate intr-un singur stat

Daca ati fost asigurat intr-o singura tara, cuantumul pensiei dumneavoastra de invaliditate va fi calculat conform legislatiei acestei tari; veti avea aceleasi drepturi ca si cetatenii acestui stat.

C. Persoane care au fost asigurate in mai multe state

Daca inainte de a deveni invalid, ati fost asigurat in mai multe state, exista mai multe situatii posibile.

❖ Ati fost asigurat in exclusivitate intr-o tara in care cuantumul pensiei depinde de durata perioadelor de asigurare: in acest caz veti primi pensii diferite din partea fiecaruia dintre aceste state. Cuantumul fiecărei pensii va corespunde perioadelor de asigurare indeplinite in diverse state.

❖ Ati fost asigurat in exclusivitate in tari in care cuantumul pensiei nu depinde de durata de asigurare: veti obtine o pensie de la statul in care erati asigurat atunci cand a intervenit invaliditatea. Vetii avea intotdeauna dreptul la cuantumul total al acestei pensii, chiar daca nu ati fost asigurat in aceasta tara decat putin timp (un an de exemplu). Pe de alta parte, nu veti avea dreptul la pensiile acordate de alte state in care ati fost asigurat. Concret aceasta inseamna ca:

❖ Daca ati fost, la inceput, asigurat intr-o tara in care pensiile de invaliditate sunt relativ mici, apoi intr-o tara in care acestea sunt ridicate, veti obtine pensia mare, chiar daca ati fost asigurat pe o perioada mult mai lunga in primul stat.

❖ Daca prima data ati fost asigurat intr-o tara in care pensiile de invaliditate sunt <ridicate>, apoi intr-o tara in care acestea sunt mici, o veti obtine doar pe cea mai mica, in statul in care erati asigurat atunci cand a intervenit invaliditatea. Acest lucru reflecta intradevar filozofia regimurilor de risc in care cuantumul pensiilor nu depinde de perioada de asigurare: importanta este asigurarea efectiva in momentul aparitiei invaliditatii !

❖ Ati fost la inceput asigurat intr-o tara unde cuantumul pensiei de invaliditate depinde de perioada de asigurare, apoi intr-o tara unde acest lucru nu conteaza: veti obtine doua pensii, una de la primul stat care corespunde perioadelor de asigurare indeplinite sub legislatia sa si una de la cel de-al doilea stat, unde erati asigurat in

momentul survenirii invaliditatii. Acest cel de-al doilea stat va fi obligat, in mod normal, sa va acorde o pensie completa, insa adesea nu veti obtine decat o pensie redusa, deoarece Statul in care va aflati cand a intervenit invaliditatea tine cont de pensia pe care o acorda primul stat. Vetii avea impresia ca veti pierde o parte din drepturile de pensie pentru care ati muncit si ati cotizat, insa nimic nu este mai fals. Daca ati fost intotdeauna asigurat intr-unul dintre aceste State in cauza (nu conteaza care), nu ati fi putut niciodata primi o pensie mai ridicata decat cea la care aveti dreptul azi; nu sunteti nici mai bine nici mai putin recompensat decat cineva care a muncit intr-un singur stat pe parcursul intregii cariere profesionale.

❖ Ati fost mai intai asigurat intr-o tara in care cuantumul pensiei nu depinde de durata perioadei de asigurare, apoi intr-o tara in care pensia depinde de aceste perioade: veti primi doua pensii distincte, corespunzatoare fiecare duratei perioadelor dumneavoastra de asigurare in aceste doua tari.

D. O problema inca nerezolvata: deciziile privind procentul (gradul) de invaliditate

Determinarea procentului (gradului) de invaliditate ridica o problema potentiala persoanelor care au fost asigurate in mai multe state. Aceste hotarari sunt luate conform legislatiei nationale, de catre institutiile nationale ale fiecarui stat unde persoana a fost asigurata. Decizia unei institutii nu obliga celelalte institutii din celelalte state in cauza, decat in anumite cazuri particulare. Diferentele considerabile intre criteriile de stabilire a procentului (gradului) de invaliditate care sunt definite in legislatiile nationale pot avea consecinte grave, deoarece, in cele mai multe dintre cazuri, cuantumul pensiei depinde de procentul (gradul) de invaliditate.

5.4. Cine imi va plati pensia la batranete?

Pensiile pentru batranete se numara printre cele mai importante prestatii de securitate sociala. Este firesc ca persoanele care doresc sa exercite activitati profesionale in strainatate sa vrea sa aiba o idee clara despre repercursiunile asupra drepturilor viitoare la pensie, inainte de a lua o hotarare definitiva. Acestea isi vor pune urmatoarele intrebari:

❖ Ce se va intampla cu cotizatiile depuse pana acum ?

❖ Care stat va plati pensia ?

❖ Va fi pensia platita in toata Europa, fara reduceri sau suspendari ?

Lucratorii nu vor fi pregatiti sa-si exercite dreptul de libera circulatie in Europa decat daca sunt siguri ca dispozitiile comunitare in domeniul securitatii sociale le dau un raspuns satisfacator la aceste intrebari. Iata principiile care se aplica unei persoane care inceteaza sa mai munceasca intr-o tara si-si continua activitatile intr-o alta:

❖ In fiecare tara unde un lucrator a fost asigurat, evidenta perioadelor de asigurare este pastrata pana in momentul cand acesta atinge varsta de pensionare: cu alte cuvinte, cotizatiile efective nu sunt nici transferate intr-o alta tara, nici platite acestui lucrator, daca acesta nu mai este asigurat in acest Stat.

❖ Fiecare tara unde o persoana a fost asigurata timp de un an sau mai mult va trebui sa acorde o pensie de batranete in momentul cand lucratorul va atinge varsta pensionarii; de exemplu, daca ati muncit in trei state, veti obtine trei pensii de batranete diferite atunci cand veti atinge varsta pensionarii;

❖ Această pensie va fi calculată în funcție de dosarul de asigurare în această țară; dacă ați fost aici asigurați o lungă perioadă de timp veți obține o pensie relativ mare; dacă nu, atunci pensia dumneavoastră va fi relativ mică. Dar ce se va întâmpla dacă ați fost asigurați într-o țară mai puțin de un an? Cotațiile dumneavoastră în acest stat vor fi pierdute?

Exemplu :

Ați fost asigurați zece luni în Belgia, nouă luni în Germania, cinsprezece ani în Franța, și ați încheiat cariera de lucrător în Italia unde puteți justifica șapte ani de cotații. Lunile de asigurare din Belgia și Germania nu se vor pierde. Italia, țara unde ați avut ultimul loc de muncă, va fi, statul care va prelua cele zece luni din Belgia și nouă din Germania!

Aceste soluții garantează că persoanele care au muncit în mai multe țări nu vor fi lezate: nici o cotație nu se va pierde, drepturile primite sunt protejate și fiecare țară va acorda o pensie corespunzătoare perioadelor de asigurare care au fost indeplinite. Această soluție este bună pentru lucrătorii migranți, dar este în același timp bine echilibrată și în interesul statelor membre, deoarece nici o țară nu acorda lucrătorului nici mai mult nici mai puțin decât pensia la care are dreptul ținând cont de cotațiile existente.

Exemplele următoare evidențiază calculul și plata pensiilor.

A. Reguli generale

Condiții cerute N Totalizarea: dacă perioada dumneavoastră de asigurare într-o țară nu este suficientă pentru a avea dreptul la o pensie în această țară se va ține cont de perioadele de asigurare realizate în alte țări.

Domiciliu sau reședință în străinătate: pensia dumneavoastră de bătrânețe va fi acordată acolo unde aveți domiciliul sau reședința pentru o perioadă pe teritoriul Uniunii Europene sau în Spațiul Economic European, fără reduceri, modificări sau suspendări. Acest lucru se aplică nu numai < vechilor lucrători migranți > dar și tuturor titularilor de pensii care au domiciliul într-un alt stat.

Important

Acest principiu nu se aplică pentru anumite prestații speciale necontributive. În cea mai mare parte a cazurilor, acestea < depind de venituri > (adică prestațiile sunt acordate persoanelor al căror cuantum al pensiilor este inferior unui anumit plafon). Aceste prestații va sunt oferite atâta timp cât aveți domiciliul în statul în cauză; de exemplu: venitul garantat al unei persoane în vârstă în Belgia, alocația suplimentară a Fondului național de solidaritate în Franța sau pensiile necontributive de bătrânețe în Irlanda sau în Portugalia (acestea sunt prestațiile pentru care nu se aplică principiul menționat). Cu alte cuvinte, plata acestor prestații va înceta dacă va veți muta într-un alt Stat. Acesta din urmă va trebui să vă ofere prestații corespunzătoare, chiar dacă nu ați muncit aici niciodată.

Exemplu

Dumneavoastră aveți domiciliul în Portugalia unde veți beneficia de o pensie necontributivă. La 65 de ani, vă hotărâți să vă mutați în Franța. Ce se întâmplă în acest caz? Portugalia va suspenda plata pensiei necontributive de bătrânețe, însă Franța va trebui să vă aloce o sumă suplimentară din Fondul național de solidaritate.

B. Ați fost asigurați doar într-un singur stat

În acest caz, cuantumul pensiei va fi calculat, în conformitate cu legislația acestei țări, în același mod ca și pentru cetățenii acestui stat.

Nu are importanta daca aveti domiciliul sau nu in acest stat la varsta pensionarii.

C. Ati fost asigurat in mai multe state

Veti primi o pensie din fiecare stat in care ati fost asigurat cel putin un an. Aceste pensii vor corespunde perioadelor de asigurare din fiecare din statele in cauza.

Exemplu

Ati fost asigurat :

❖ Zece ani in Statul membru A

❖ Douazeci si cinci in Statul membru B

❖ Cinci ani in Statul membru C

Aceasta inseamna ca in total ati fost asigurat timp de patruzeci de ani inainte de a atinge varsta pensionarii. Statul membru A va calcula cuantumul pensiei la care veti avea dreptul dupa patruzeci de ani de asigurare aici. Veti obtine suma care corespunde perioadelor efective de asigurare, adica $10/40$ (sau $\frac{1}{4}$) din aceasta suma. La fel, Statul membru B va va plati $25/40$ (sau $5/8$) din suma la care ati avea dreptul in acest Stat, dupa patruzeci de ani de asigurare. In sfarsit, Statul membru C va va plati $5/40$ ($1/8$) din suma la care ati fi avut dreptul in acest Stat C, dupa patruzeci de ani de asigurare.

D. Probleme practice

Varsta de pensionare: asa cum am mentionat deja, sistemele de securitate sociala din Statele membre nu sunt armonizate. In consecinta, nu este de mirare ca varsta de pensionare variaza de la un stat la altul. De exemplu, veti primi o pensie la 60, 65 sau chiar la 67 de ani, in functie de legislatia fiecarui stat.

Exemplu

Un lucrator a fost la inceput asigurat timp de 35 de ani in Statul A (varsta de pensionare este in acest stat de 67 ani), apoi timp de 10 ani in Statul B (varsta de pensionare: 60 de ani). La varsta de 60 de ani ar trebui sa inceteze sa mai munceasca in statul B si ar avea dreptul, din partea acestui Stat la o mica pensie care corespunde duratei perioadei de asigurare indeplinita in acest stat ($10/45$). Va trebui sa astepte inca 7 ani inainte de a avea dreptul la o pensie relativ ridicata in Statul A ($33/45$). In anumite cazuri, pensia primita din Statul B este atat de mica incat cel interesat ar trebui sa recurga la asistenta sociala. Pentru a evita aceasta situatie neplacuta, informati-va, inainte de plecare, despre varsta de pensionare din tara de unde vreti sa va exercitati activitatea profesionala.

Cursuri de schimb: daca primiti o pensie dintr-un alt stat, ar trebui in mod normal sa fie transformata in moneda tarii dumneavoastra de domiciliu. In trecut, aceasta convertire era facuta la cursuri de schimb adesea diferite, ceea ce ar fi determinat profitul sau pierderea, in functie de moneda in cauza. In cazul monedei Euro, cursurile de schimb sunt fixate de patru ori pe an, ceea ce a permis eliminarea acestei probleme. Cu toate acestea, problema fluctuatiei ramane totusi, in cazul pensiilor acordate de Danemarca, Suedia, Marea Britanie, Islanda, Liechtenstein, Norvegia, Elvetia si inca noua state membre.

Taxe postale si bancare: daca pensia va este platita de catre un alt stat, taxele postale si bancare ar putea sa va fie imputate. In cazuri exceptionale, daca cuantumul pensiei este foarte mic (de exemplu, pensia corespunzatoare unui an de asigurare in strainatate), plata acestor costuri poate sa reduca considerabil pensia dumneavoastra.

5.5 Prestatii pentru urmasi si alocatii de deces

A. Pensii pentru vaduva/vaduv

In general, aceleasi reguli se aplica pensiilor acordate sotilor urmasi, dar si pensiilor de invaliditate si de batranete.

❖ Pensiile trebuie platite fara reducere, modificare sau suspendare, oricare ar fi locul de domiciliu al sotului urmas pe teritoriul Uniunii Europene sau in Spatiul Economic European;

❖ Daca defunctul mai era salariat sau lucrator independent, pensia acordata sotului supravietuitor va fi calculata dupa principiile care ar fi fost aplicate asigurarii propriu zise;

❖ Daca defunctul era deja titularul unei pensii, pensia acordata urmasului va fi calculata in conformitate cu legislatia nationala respectiva. Daca titularul de pensie primea pensii conform legislatiilor a doua sau mai multe tari, sotul va avea in mod egal dreptul la pensii de vaduvie/urmas conform acestor legislatii (care vor fi in mod normal mai mici decat pensia de batranete a defunctului). Este de remarcat ca, in conformitate cu legislatia anumitor state membre in care asigurarea de pensie se bazeaza pe locul de domiciliu (de ex. Olanda), nici o pensie de urmas nu este prevazuta pentru persoanele care au atins chiar ele varsta de pensionare, considerate ca si au constituit ele insele propria lor pensie in timpul domiciliului in tara in cauza.

B. Prestatii pentru copii orfani

Daca sunteti orfanul unei persoane care a fost asigurata conform legislatiei unui singur stat membru, veti avea dreptul la prestatii de orfan in conformitate cu legislatia acelui stat unde aveti domiciliul, pe teritoriul Uniunii Europene sau al Spatiului Economic European. Daca sunteti copil orfan al unui parinte (persoana) care a fost asigurat conform legislatiei a doua state membre sau a mai multora, veti avea dreptul, sub anumite conditii, la pensii proportionate, conform legislatiei fiecarui stat in cauza.

Avand in vedere complexitatea procedurii de stabilire a cuantumului prestatiilor la care aveti dreptul, va recomandam sa luati legatura cu institutiile nationale de securitate sociala, daca doriti mai multe informatii sau ajutor.

C. Alocatii de deces

Ca pentru toate celelalte categorii de prestatii, institutiile nationale ale unui Stat membru trebuie sa tina cont de perioadele de asigurare sau de domiciliu realizate conform legislatiei unui alt stat membru, daca exista conditii pentru acordarea dreptului la aceste prestatii.

Este de inteles ca alocatiile de deces vor fi acordate de catre institutia competenta a Statului unde defunctul era asigurat, oricare ar fi statul de domiciliu a celui indreptatit.

5.6. Titular al unei pensii

Dispozitiile comunitare in domeniul securitatii sociale ofera o protectie considerabila titularilor de pensii (de batranete, de invaliditate sau de urmas).

Important

Acest lucru e valabil nu numai pentru vechii lucratori migranti, dar pentru toti cei care apartin acestui stat membru care au dreptul la o pensie in cadrul unui regim normal de pensionare. Insa daca nu ati parasit niciodata tara dumneavoastra pe parcursul profesiei, puteti sa faceti apel la dispozitiile comunitare daca sunteti titularul unei pensii si aveti domiciliul sau resedinta o perioada intr-o alta tara . Iata, succint, care sunt drepturile dumneavoastra:

A. Pensiile

Aveti dreptul la o pensie distincta acordata de fiecare tara in care ati fost asigurat timp de cel putin un an, atata timp cat indepliniti conditiile cerute de legislatia nationala respectiva (de ex. varsta de pensionare, alte conditii cerute). Daca este necesar, perioadele de asigurare realizate in alte tari vor fi insumate. Pensia va va fi acordata fara restrictii, modificari sau suspendari acolo unde aveti domiciliul pe teritoriul Uniunii Europene sau in Spatiul Economic European. Cu toate acestea, situatia nu este aceeaasi pentru anumite suplimente de pensie sau de pensii sociale acordate in functie de venituri.

B. Prestatii de boala

Aveti dreptul la toate prestatiile in natura, acordate in caz de boala, in tara dumneavoastra de domiciliu, chiar daca nu ati fost niciodata asigurat in acest Stat. Trebuie totusi, daca aveti domiciliul in una dintre aceste tari care va acorda o pensie, sa aveti dreptul la prestatii medicale prevazute de legislatia sa si sa intruniti conditiile cerute aici. In timpul unei sederi temporare intr-o alta tara, aveti dreptul la toate prestatiile in natura care se dovedesc a fi necesare in timpul sederii.

C. Prestatii familiale

Aveti dreptul la prestatii familiale pentru membrii familiei, in statul in care dumneavoastra si membrii familiei aveti domiciliul pe teritoriul Uniunii Europene sau in Spatiul Economic European. Aceste prestatii sunt platite de catre institutia tarii care va acorda pensia. Daca aveti dreptul la mai multe pensii din diferite tari, puteti primi prestatiile cele mai ridicate prevazute de legislatia unuia dintre aceste state.

5.7. Formulare si formalitati

Formularele si procedurile oficiale sunt adesea considerate in mod eronat ca fiind complicate si greoaie. Cu toate acestea, acestea sunt indispensabile in raport cu institutiile straine de securitate sociala si pot sa va ajute, cu succes, in obtinerea drepturilor intr-un timp rezonabil.

La nivel national, in propria dumneavoastra tara, trebuie sa completati formulare si sa respectati anumite proceduri pentru a solicita prestatii de securitate sociala. Atunci cand este vorba de institutii straine, aceste formalitati sunt foarte importante: de ex. Institutia straina trebuie sa stie in ce tara sunteti asigurat, daca indepliniti conditiile de primire a prestatilor sub legislatia acestei tari si ce institutie o va rambursa cand va va acorda prestatii (dumneavoastra sau membrilor familiei dumneavoastra).

Va fi foarte greu si complicat ca institutia straina in cauza sa fie obligata sa efectueze

demersurile urmatoare pentru fiecare caz particular:

- ❖ sa caute numele si adresa institutiei competente dintr-o alta tara
- ❖ sa faca o cerere pentru obtinerea de informatii
- ❖ sa o trimita institutiei competente ;
- ❖ sa astepte raspunsul inainte de a lua o decizie.

Aceste proceduri greoaie si descurajante pot fi evitate recurgand la formulare speciale destinate sa garanteze o comunicare internationala rapida si eficienta intre institutiile de securitate sociala vizate de dispozitiile comunitare. Aceste formulare contin toate informatiile necesare pentru a determina si atesta drepturile dumneavoastra la prestatii. Inainte de a pleca, trebuie sa cereti institutiilor competente sa va furnizeze formularele potrivite. Cand ajungeti intr-o tara straina, institutiile din locul de domiciliu sau resedinta unde prezentati aceste formulare pot examina cazul dumneavoastra fara intarziere.

Acestea sunt principalele formulare:

- ❖ seria E 100 pentru detasari in strainatate si drepturi la prestatii de sanatate si de maternitate
- ❖ seria E 200 pentru calculul si plata pensiilor
- ❖ seria E 300 pentru dreptul la prestatii de somaj
- ❖ seria E 400 pentru prestatii familiale

Anumite formulare nu sunt numai indispensabile pentru a asigura cooperarea institutiilor de asigurare sociala in cauza dar, in plus, acestea contin adesea informatii utile pe verso (de ex. nume si adrese ale institutiilor din alt Stat membru). Bineinteles, daca uitati sa cereti formulare potrivite inainte de a pleca, puteti totusi sa cereti dreptul la prestatii: institutia din celalalt stat membru isi va procura direct formulare necesare de pe langa institutia competenta din tara dumneavoastra. Retineti ca acest lucru ar putea sa intarzie considerabil luarea deciziei in cazul dumneavoastra.

Se intampla uneori ca lucratorii atunci cand iau contact cu sistemele de securitate sociala ale mai multor state membre (de ex lucratorii detasati in strainatate, lucratorii frontaliери, lucratorii sezonieri) sa nu poata sa prezinte, intr-un anumit termen, o cerere unei autoritati, unei institutii sau unui tribunal intr-un anumit stat membru. Acest lucru ar putea determina pierderea partiala sau totala a drepturilor la prestatii sub legislatia nationala a acestui stat. Pentru a evita aceasta consecinta neplacuta dispozitiile comunitare in domeniul securitatii sociale stipuleaza ca cererea dumneavoastra va fi luata in considerare daca o prezentati in acelasi termen unei autoritati, unei institutii sau unui tribunal similar intr-un alt stat membru (unde aveti domiciliul sau resedinta). Cererea dumneavoastra va fi imediat transmisa statului competent. Lucratorii care au fost salariatii sau independenti in mai multe state membre sunt confruntati cu probleme de cunoastere a institutiei nationale unde trebuie sa depunda cererile de pensie de invaliditate sau de batranete. In principiu ei se pot adresa, intotdeauna, institutiei Statului membru unde au domiciliul, chiar daca persoana in cauza nu a fost niciodata asigurata in acest stat. Institutia statului de domiciliu va transmite cererea institutiei abilitate si data initiala de prezentare a cererii va fi considerata ca data de prezentare la institutia potrivita. Cel interesat ar trebuie sa profite de aceasta solutie deoarece este mai simplu si mai facil de prezentat cererea in statul de domiciliu. O cerere pentru prestatii de invaliditate poate fi, de asemenea, prezentata in statul unde a intervenit invaliditatea, in timp ce o cerere de

pensie de batranete poate fi trimisa institutiei unde cel in cauza a fost asigurat in timpul ultimului loc de munca, daca nu a fost asigurat in statul de domiciliu.

Formularele si procedurile mentionate anterior trebuie sa faciliteze raportul intre institutiile de securitate sociala ale mai multor state membre. Ele pot sa va ajute in dobandirea de prestatii intr-un timp rezonabil si sa se respecte datele limita de depunere a cererilor. Trebuie sa remarcati ca aceste date limita si celelalte formalitati de urmat pentru a cere prestatii depind de dispozitiile legislatiei nationale si vor fi diferite de la o tara la alta. In consecinta nu ezitati sa va adresati in timp util institutiilor potrivite pentru mai multe informatii referitoare la demersurile pe care trebuie sa le faceti pentru a obtine prestatii.

FORMULARE EUROPENE

Formulare**Seria 100**

Numar	Cum se numeste	Cine il elibereaza sau unde trebuie depus
Formularul E 001	Solicitarea sau comunicarea de informații	Orice institutie de securitate sociala, in caz de nevoie
Formularul E 101	Atestat privind legislatia aplicabila	CNPAS
Formularul E 102	Prelungirea detasarii sau activitatii independente	CNPAS
Formularul E 103	Exercitarea dreptului la optiune	CNPAS
Formularul E 104	Atestat privind totalizarea perioadelor de asigurare, munca, sau resedinta Boală – maternitate – deces (alocație) - invaliditate	CJAS/CJPAS
Formularul E 106	Atestat privind dreptul la prestațiile în natură ale asigurării de boală-maternitate în cazul persoanelor care își au reședința într-un alt stat decât statul competent	CJAS
Formularul E 107	Cerere de atestat privind dreptul la prestațiile în natură	CJAS/CJPAS
Formularul E 108	Notificarea suspendării sau suprimării dreptului la prestațiile în natură ale asigurării de boală-maternitate	CJAS
Formularul E 109	Atestat pentru înscrierea membrilor familiei persoanei asigurate și actualizarea listelor	CJAS
Formularul E 112	Atestat privind menținerea dreptului la prestațiile în curs pentru asigurarea de boală-maternitate	CJAS
Formularul E 115	Cerere de prestații în bani pentru incapacitate de muncă	CJAS
Formularul E 116	Raport medical privind incapacitatea de muncă (Boală, maternitate, accident de muncă, boală profesională)	CJAS/CJPAS
Formularul E 117	Acordarea de prestații în bani în caz de maternitate și de incapacitate de muncă	CJAS
Formularul E 118	Notificarea neregunoașterii sau a încheierii incapacității de muncă	CJAS/CJPAS
Formularul E 120	Atestat privind drepturile la prestațiile în natură pentru solicitanții de pensie și membrii familiei lor	CJAS
Formularul E 121	Atestat pentru înscrierea titularilor de pensie, a membrilor familiei acestora și actualizarea listelor	CJAS
Formularul E 123	Atestat privind dreptul la prestațiile în natură pentru asigurarea împotriva accidentelor de muncă și bolilor profesionale	CJPAS
Formularul E 124	Cerere pentru acordarea ajutorului de deces	CJPAS
Formularul E 125	Extras individual privind cheltuielile efective	CJAS/CJPAS
Formularul E 126	Stabilirea tarifelor în vederea rambursării prestațiilor în natură	CJAS
Formularul E 127	Extras individual privind sumele forfetare lunare	CJAS

Seria 200- Pensii

Numar	Cum se numeste	Cine il elibereaza sau unde trebuie depus
Formularul E 201	Atestat privind totlaizarea perioadelor de asigurare sau de resedinta	CJPAS
Formularul E 202	Instrumentarea unei cereri de pensie de batranete	CJPAS
Formularul E 203	Instrumentarea unei cereri de pensie de urmas	CJPAS
Formularul E 204	Instrumentarea unei cereri de pensie de invaliditate	CJPAS
Formularul E205	Atestat privind cariera de asigurat in Romania	CJPAS
Formularul E207	Certificat privind cariera de asigurat in Romania	CJPAS
Formularul E 210	Notificarea deciziei cu privire la cererea de pensie	CJPAS
Formularul E 211	Sumarul deciziilor	CJPAS
Formularul E 213	Raport medical detaliat	CJPAS
Formularul E 215	Raport administrativ cu privire la situatia pensionarului	CJPAS

Seria 300 Somaj

Numar	Cum se numeste	Cine il elibereaza sau unde trebuie depus
Formularul E301	Atestat privind perioadele ce trebuie luate în considerare pentru acodarea prestațiilor de șomaj	AJOFM
Formularul E 302	Atestat privind membrii de familie ai persoanei aflată în șomaj ce trebuie luați în considerare pentru calculul prestației	AJOFM
Formularul E 303	Atestat privind menținerea dreptului la prestații de șomaj	AJOFM

Seria 400

Numar	Cum se numeste	Cine il elibereaza sau unde trebuie depus
Formularul E 401	Atestatul privind componența familiei în vederea acordării prestațiilor familiale.	DJMPS (partea A) și autoritățile administrației publice locale, prin oficiul de stare civilă sau compartimentul de stare civilă din cadrul serviciului public comunitar de evidență a a persoanelor, sau după caz, Oficiul Român pentru Imigrări (partea B)
Formularul E 402	Atestatul privind continuarea studiilor în vederea acordării prestațiilor familiale.	DJMPS (partea A) și unitatea școlară (partea B)
Formularul E 403	Atestatul de învățare și/sau de formare profesională în vederea acordării prestațiilor familiale.	Nu se utilizează de către România (Partea B) se completează la solicitarea unui stat membru de către instituția responsabilă cu ucenicia din România

Formularul E 404	Certificatul medical în vederea acordării prestațiilor familiale.	Nu se utilizează de către România (Partea B) medicul desemnat de organismul de legătură din România
Formularul E 405	Atestatul privind totalizarea perioadelor de asigurare, de angajare sau de activitate independentă ori privind cazurile de ocupări succesive în mai multe state membre, între termenele de plată prevăzute de legislația acestor state	DJMPS (partea A) și (partea B), pe baza datelor transmise de către instituțiile cu atribuții în domeniu din România.
Formularul E 406	Atestatul privind prezentarea la examenele medicale postnatale	Partea A se completează de instituția de prestații familiale din Franța (Partea B) medicul de familie al copilului din România
Formularul E 407	Certificatul medical în vederea acordării unei alocații familiale speciale sau unor alocații familiale majorate pentru copiii cu handicap	DJMPS (partea A) și Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Județeană (partea B)
Formularul E 411	Cerere de informații privind dreptul la prestații familiale în statul de reședință al membrilor familiei.	DJMPS partea A și partea B